

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v strednej odbornej škole v školskom roku 2016/2017 v SR

Stav a úroveň pedagogického riadenia, výchovno-vzdelávacieho procesu a podmienok výchovy a vzdelávania kontrolovali školskí inšpektori v **16** stredných odborných školách (SOŠ), čo tvorilo 3,5 % z celkového počtu SOŠ v SR. Z nich bolo **13** štátnych, **3** súkromné, všetky s vyučovacím jazykom slovenským. Hodnotenia jednotlivých oblastí sa uskutočnili na základe zistení z hospitácií a zovšeobecnených zistení z dotazníkov a riadených rozhovorov s riaditeľmi škôl, ostatnými pedagogickými zamestnancami a žiakmi. Dôležité podklady sa získavali tiež analýzou pedagogickej a ďalšej dokumentácie súvisiacej s riadením školy a s organizáciou výchovy a vzdelávania. K predmetom hodnotenia patrili i vytvorené priestory subjektov a ich vybavenie a tiež informácie vyžiadané z pracovísk podieľajúcich sa na zmluvnom zabezpečení praktického vyučovania. Dôraz sa kládol na kontrolu vyučovacieho procesu a na kontrolu podmienok vytvorených na jeho realizáciu v nadväznosti na plnenie požiadaviek na profil absolventa.

Priebeh výchovy a vzdelávania

Na teoretickom (všeobecnom a odbornom) vzdelávaní a na praktickej príprave sa formou hospitácií vo výchovno-vzdelávacom procese hodnotilo vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií žiakov na **681** vyučovacích hodinách.

Vo **všeobecnom vzdelávaní** sa uskutočnilo **294** hospitácií a sledované boli predmety zo vzdelávacích oblastí *jazyk a komunikácia* – slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, anglický jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk; *človek a spoločnosť* – dejepis, občianska náuka; *človek a príroda* – fyzika; *matematika a práca s informáciami* – matematika, informatika.

V **odbornom vzdelávaní** sa kontrolovalo celkom **41** rôznych študijných a učebných odborov (*spolu bolo v subjektoch vyučovaných a následne sledovaných 61 odborov*). Na teoretickom odbornom vzdelávaní sa realizovalo **248** hospitácií, na praktickej príprave bolo vykonaných **139** hospitácií na **302** vyučovacích hodinách na predmetoch odborný výcvik, odborná prax, praktické cvičenia.

Stav a úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu na **teoretickom vzdelávaní** (graf č. 1) v **13** SOŠ boli hodnotené na **úrovni priemernej**, v **1** škole na **málo vyhovujúcej**¹ a v **2** SOŠ² na **nevyhovujúcej**. V oblasti **praktickej prípravy** (graf č. 2) **úroveň dobrú** dosiahlo **9** škôl, **5** priemernú, **1** bola na **málo vyhovujúcej**³ a **1** SOŠ bola hodnotená na **úrovni nevyhovujúcej**⁴.

Subjekty navštevovalo **3 241** žiakov, z nich bolo **187** so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (*všetci patrili k žiakom so zdravotným znevýhodnením*).

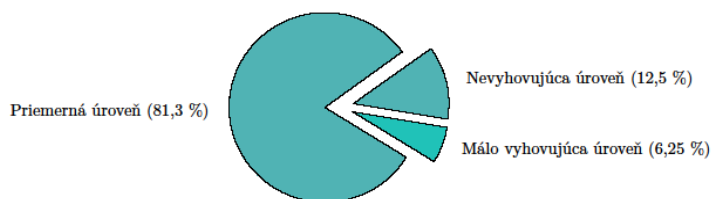
¹ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín

² Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava; Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

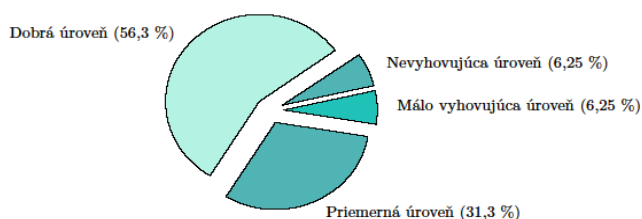
³ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

⁴ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

Graf č. 1 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti priebeh výchovy a vzdelávania (predmety **teoretického všeobecného a odborného vzdelávania**)

Graf č. 2 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti priebeh výchovy a vzdelávania (predmety **praktickej prípravy**)

Negatívne zistenia v kontrolovaných predmetoch všeobecného vzdelávania a v skupinách študijných a učebných odborov v odbornom vzdelávaní

- nedodržiavanie pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ⁵ (časť žiakov v čase vyučovacieho procesu ponechaná bez dozoru a bez zadania práce, pričom niektorí z nich svojvoľne opustili priestory budovy školy i školského areálu; žiak poslaný von z triedy na čas celej vyučovacej hodiny; absencia priameho pedagogického dozoru nad žiakmi pri práci so zvieratami; nezabezpečenie používania zimného pracovného odevu a obuvi žiakmi pri vykonávaní prác vo vonkajšom prostredí pri mínusových teplotách...)
- v čase hospitácie na predmete odborný výcvik škola ⁶ spájala žiakov 4 tried do 2 skupín (1. a 2. ročník – odbor murár; 1. a 2. ročník – odbor stavebná výroba) a zároveň nerealizovanie niektorých vyučovacích hodín z dôvodu neprítomnosti žiakov
- učiteľmi nedôsledné uplatňovanie správnej odbornej terminológie; vyjadrovanie sa ojedinele nárečím (aj v predmete slovenský jazyk a literatúra ⁷)
- dôsledné nevytváranie cudzojazyčnej atmosféry na niektorých hodinách *cudzích jazykov* s negatívnym dopadom na rozvíjanie komunikačných zručností žiakov
- absencia základných vedomostí žiakov v predmetoch teoretického odborného vzdelávania bola v kontrolovanej škole ⁸ spôsobená výrazne prevládajúcimi verbálnymi aktivitami vyučujúcich – aj úlohy na *zapamätanie* a *porozumenie* boli zadávané len na 28 % hodín
- hodnotenie niektorého kontrolovaného predmetu/predmetov všeobecného vzdelávania alebo kontrolovanej skupiny/skupín študijných a učebných odborov v 4 SOŠ dosiahlo **málo vyhovujúcu alebo nevyhovujúcu úroveň**

Výchovno-vzdelávací proces sa uskutočňoval v prevažne pozitívnej **atmosfére** (90 %), vyučujúci reagovali na žiakov povzbudzujúco s cieľom dosiahnuť, aby sa cítili prirodzene

⁵ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava; Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347; Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín

⁶ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

⁷ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava

⁸ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava

a spokojne. Priaznivú atmosféru vyučovania podporoval profesionálny a rovnocenný prístup učiteľov ku všetkým žiakom, povzbudzujúce reakcie na vykonávanú činnosť a uplatňovaná adretná pochvala zvyšovala sebadôveru slabších žiakov. Na niektorých hodinách nebolo vytvorené priaznivé učebné prostredie z dôvodu nedostatku prirodzenej autority a pedagogických skúseností u začínajúcich učiteľov, čo sa prejavilo v nedisciplinovanosti a nezájme žiakov. Na iných hodinách to bolo z dôvodu vyjadrovania sa pedagogických zamestnancov na adresu žiakov bez primeraného rešpektu⁹, alebo z dôvodu nevenovania pozornosti učiteľa nedisciplinovanému správaniu žiakov, ktoré narúšalo priebeh a organizáciu vyučovacej hodiny¹⁰.

Výchovno-vzdelávací proces sa neuskutočňoval vždy v súlade s rešpektovaním pravidiel **bezpečnosti a ochrany zdravia**. Nedostatky v tejto oblasti sa zistili hlavne v predmetoch praktickej prípravy žiakov (22 % sledovaných hodín) napriek tomu, že subjekty definovali vo svojich školských vzdelávacích programoch (ŠkVP) základné pravidlá na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia.

Komplexné, jasné a zrozumiteľné vymedzenie **cieľov** s výraznou orientáciou na žiaka bolo formulované vyučujúcimi najmä v predmetoch odborného teoretického vzdelávania a praktickej prípravy (zhodne tri štvrtiny hodín), menej však na vyučovacích hodinách predmetov všeobecného vzdelávania, kde sa takáto formulácia uskutočnila len na polovici vyučovacích hodín. Z tohto dôvodu chýbalo na niektorých hospitovaných hodinách premyslené realizovanie záverečnej spätnej väzby, overovanie pochopenia a osvojenia poznatkov a praktických zručností vyplývajúcich zo stanovených cieľov, alebo zvolená spätná väzba neumožnila získať informácie o splnení cieľov vyučovacej hodiny. Nedostatkom bolo tiež, že čas pre spätnú väzbu v závere hodín nebol postačujúci, priestor na preukázanie nadobudnutých vedomostí dostali len aktívni žiaci a niektorí učitelia učivo sami zopakovali a zhrnuli.

V malej miere poznali vyučujúci učebný potenciál žiakov, skôr ojedinele personalizovali proces výučby, či rešpektovali **individuálne pracovné tempo** jednotlivcov potrebné na vykonanie stanovených úloh. Slabou stránkou výchovno-vzdelávacieho procesu však bolo **nediferencovanie** úloh a činností s ohľadom na rozdielne vzdelávacie schopnosti a zručnosti žiakov. Učitelia tak urobili len na 25 % vyučovacích hodín predmetov teoretického vzdelávania a na menej ako polovici hodín praktickej prípravy. To malo za následok rušenie priebehu vyučovacích hodín zo strany žiakov, ktorí stanovenú úlohu ukončili skôr. Žiaci, ktorí nemali dostatočne osvojené požadované zručnosti, nestihli dokončiť prácu v stanovenom čase, čím nebolo možné overiť mieru splnenia očakávaných výsledkov týchto žiakov. Rešpektovanie rozdielnych individuálnych vzdelávacích potrieb žiakov so **špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami** sa uskutočnilo na polovici hospitovaných hodín formou predĺženého času na spracovanie úloh a individuálnym prístupom pri organizovaní ich činností. Učitelia nie vždy rešpektovali odporúčania poradenských zariadení. Podmienky vzdelávania začlenených žiakov v niektorých školách obmedzovalo nezabezpečenie kompenzačných pomôcok a špecifických metód a foriem, čo následne malo vplyv na kvalitu ich vzdelávania.

Na sprístupňovanie učiva a podporu rozvíjania viacerých kompetencií žiakov používali pedagógovia **materiálne prostriedky** vyučovacieho procesu iba na polovici sledovaných hodín predmetov teoretického vzdelávania, lepšie využívanie týchto prostriedkov sa preukázalo pri predmetoch praktickej prípravy (80 %). Prevažná väčšina priestorov na vyučovanie predmetov teoretického i praktického vzdelávania bola vybavená didaktickou technikou a prostriedkami informačno-komunikačných technológií (IKT), žiaci však nemali vždy príležitosť s nimi pracovať a preukázať svoje zručnosti (pedagogickí zamestnanci viedli

⁹ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

¹⁰ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín

žiakov k práci s IKT iba na jednej pätine hodín). Učiteľia ich tiež málo využívali (polovica sledovaných hodín) aj napriek vhodným témam mnohých hospitovaných hodín, prípadne ich nevyužívali účelne vo vzťahu k vyučovacej téme, alebo ich využili len na odpisovanie textu žiakmi. Prínosom efektívneho využívania IKT bolo zvýšenie názornosti a tým rozvíjanie najmä poznávacích kompetencií žiakov i efektívne využitie pracovného času. Na vyučovacích hodinách, na ktorých sa tieto prostriedky využívali pri sprístupňovaní učiva i overovaní vedomostí žiakov, bolo ich využitie pozitívne a žiaci preukázali pri práci s nimi osvojené zručnosti vo vzťahu k preberanej téme.

Prostriedky IKT tiež kompenzovali absenciu učebníc. Názornosť vyučovania učiteľia na sledovaných vyučovacích hodinách v predmetoch praktickej prípravy zabezpečili zväčša vhodne zvolenými a účelne využitými **učebnými pomôckami** (90 %), s ktorými žiaci prevažne vedeli pracovať a o takúto prácu javili záujem. V predmetoch teoretického vzdelávania sa využívali len na polovici sledovaných hodín.

Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v predmetoch všeobecného a teoretického odborného vzdelávania

Z kľúčových kompetencií boli v týchto predmetoch najviac rozvíjané **poznávacie** kompetencie žiakov – v rovnakej miere na úrovni troch štvrtín vyučovacích hodín predmetov všeobecného aj odborného teoretického vzdelávania. Na prevažnej väčšine hodín vyučujúci sprístupňovali poznatky zrozumiteľným spôsobom, v logickom slede, vyskytli sa však aj rôzne nedostatky. Sprístupňovanie poznatkov uskutočňovali vyučujúci prostredníctvom pasívnych metód a foriem práce, s nedostatočnou aktualizáciou osvojeného učiva a nevyužívaním kooperatívnych foriem práce žiakov. Táto skutočnosť, ale aj výrazne prevládajúce verbálne aktivity učiteľov a ich dominantné postavenie nedokázali vzbudiť u žiakov záujem, motivovať k aktivite a využitiu ich učebného potenciálu. Vo veľkej miere prevažovalo zadávanie úloh na *zapamätanie a pochopenie*, v menšej miere na *aplikáciu* s cieľom podporiť pochopenie tém v širších súvislostiach. Pri týchto úlohách žiaci študijných odborov nie vždy vedeli pracovať samostatne, boli často odkázaní na pomoc a korekciu vyučujúcich, v učebných odboroch žiaci niekedy stanovené úlohy nedokázali riešiť vôbec. Úlohy na rozvíjanie *vyšších myšlienkových* procesov sa vyskytovali len na jednej štvrtine sledovaných hodín a ich nezadávaním nebola u žiakov podporovaná tvorivosť, schopnosť objavovať vzájomné súvislosti, hľadanie riešení a postupov vo vzťahu k preberanému učivu. Na rozvíjanie týchto kompetencií a na záujem žiakov o vyučovacie predmety negatívne vplýval v niektorých školách aj nedostatok materiálnych prostriedkov (absentovali učebnice a učebné texty, demonštračné pokusy neboli podmienené názornosťou) alebo ich málo zmysluplné využitie.

Pedagogickí zamestnanci aktivizovali žiakov k verbálnemu prejavu formou práce s textom, frontálnych rozhovorov a diskusií na 67 % vyučovacích hodín, čím rozvíjali **komunikačné** kompetencie žiakov. Ústny prejav niektorých žiakov v učebných odboroch bol však napriek stimulácii menej rozvinutý, strohý, u niektorých sa prejavovala aj komunikačná bariéra i nedostatky v používaní odbornej terminológie, čo mohlo byť spôsobené aj tým, že učiteľia sa neraz uspokojili s jednoslovnou alebo krátkou odpoveďou, do aktívnej komunikácie zapájali tých istých žiakov, ktorí sa zväčša vyjadrovali stručne, často aj jednoslovné. V niektorých prípadoch nenechávali žiakom dostatočný priestor na formulovanie odpovedí, dopĺňali ich alebo odpovedali sami. Ojedinele aj obmedzovali alebo odmietali možnosť vlastných úvah žiakov a diskusií o preberanej téme. Pri výučbe *cudzích jazykov* sa niekedy uplatňovala klasická prekladová metóda, ktorá nevedla žiakov k pochopeniu obsahu textu a žiaci nevedeli usporiadať získané informácie do logických súvislostí. *Práca s textom* bola viac využívaná v predmetoch všeobecného vzdelávania, v odborných teoretických sa využila len na polovici sledovaných vyučovacích hodín. Pri práci s textom učiteľia viedli

žiakov k vyhľadávaniu informácií, v malej miere k uvažovaniu a odhaľovaniu súvislostí. Žiaci vedeli s textom zväčša pracovať na úrovni vyhľadávania informácií, prevažne rozumeli jeho obsahu a následne ho spracovali, ale v menšej miere ho súvislo interpretovali. Na odbornom vzdelávaní niektorí žiaci neprejavili zvládanie štandardných postupov pri práci s textom, mali problémy s čítaním a reprodukciou súvislého odborného textu (čo korešponduje s vyjadreniami zamestnávateľov). Na niektorých hodinách spočívala práca s textom v tom, že vyučujúci text prečítali a žiaci ho následne prepisovali do zošitov.

Praktické návyky a zručnosti žiakov sa rozvíjali v rovnakej miere (64 %) v predmetoch všeobecného i odborného teoretického vzdelávania. Pri riešení úloh na cieľavedomé využívanie osvojených vedomostí a zručností na väčšine hodín učiteľia vyžadovali od žiakov dodržiavanie pracovných postupov, priebežne ich kontrolovali, podnecovali k zodpovednosti a presnosti. V prípade potreby ich korigovali, ale len ojedinele stanovili čas na dokončenie úloh. Žiaci nie vždy riešili samostatne zadané úlohy, hlavne pri zložitejších potrebovali pomoc učiteľov, a nie všetci mali vybudovaný systém zodpovednosti za kvalitu výsledkov svojich činností (čo potvrdili tiež vyjadrenia školskou inšpekciou oslovených fyzických a právnických osôb, u ktorých žiaci vykonávali praktickú prípravu). V niektorých prípadoch nedostatočná spätná väzba v priebehu riešenia úloh neumožňovala systematické rozvíjanie týchto návykov a zručností.

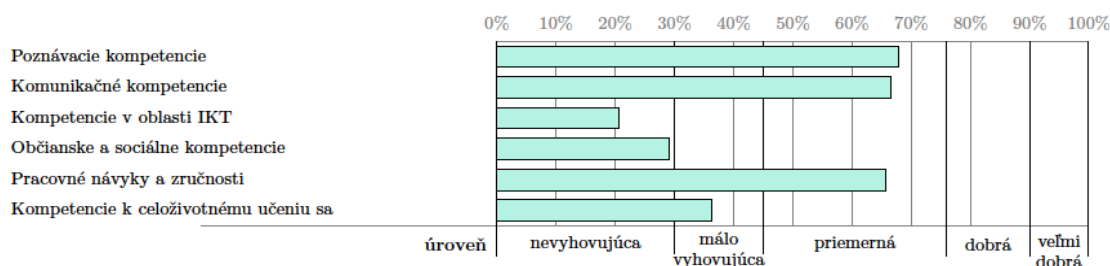
Kompetencie žiakov k **celoživotnému učeniu** sa boli rozvíjané len na 40 % vyučovacích hodín. Žiaci boli *povzbudzovaní* k lepším výkonom verbálne formatívnym hodnotením, slovnými pochvalami, čo pozitívne vplývalo na ich napredovanie v učení. Rezervy však boli v rozvíjaní sebahodnotiacich zručností žiakov, ktorí málokedy dostali priestor na komplexnú reflexiu procesu vlastného učenia sa, či výsledkov činností spolužiakov. Ak žiakom takýto priestor vytvorený bol, nie vždy dokázali svoj posun v učení zhodnotiť. Stimulácia žiakov k sebahodnoteniu v závere niektorých hodín bola formálna a neposkytovala dostatočný obraz o ich prograse. Hodnotenie *klasifikáciou* bolo uplatnené ojedinele v predmetoch všeobecného vzdelávania (18 %), vo väčšej miere v predmetoch teoretického odborného vzdelávania (39 %). Často sa uplatnilo bez zdôvodnenia, absentoval slovný komentár k pozitívnym výkonom a korekcia chýb. Na niektorých hodinách teoretického odborného vzdelávania v kontrolovanej škole¹¹ učiteľia neakceptovali základné kritériá hodnotenia, uplatnili tiež neadekvátnu argumentáciu, inokedy bola známka neadekvátna k výkonu žiaka, alebo učiteľ známku neoznámil vôbec.

Slabou stránkou vyučovacieho procesu bolo nerozvíjanie **občianskych a sociálnych** kompetencií v plnej miere, keďže učiteľia využili kooperatívne formy učenia na jednej tretine vyučovacích hodín. Na približne rovnakom nízkom počte sledovaných vyučovacích hodín vytvorili pedagogickí zamestnanci priestor pre žiakov na vyjadrenie ich hodnotových postojov. Na hodinách, na ktorých učiteľia podporovali tieto kompetencie v podobe spolupráce žiakov vo dvojiciach, prípadne v menších skupinách, prácu žiakov priebežne monitorovali, nie všetkým však dali priestor na prezentáciu výsledkov svojej práce a na získanie spätnej väzby. Priestor na vyjadrenie svojich hodnotových postojov a názorov mali vo väčšej miere vytvorený žiaci študijných odborov.

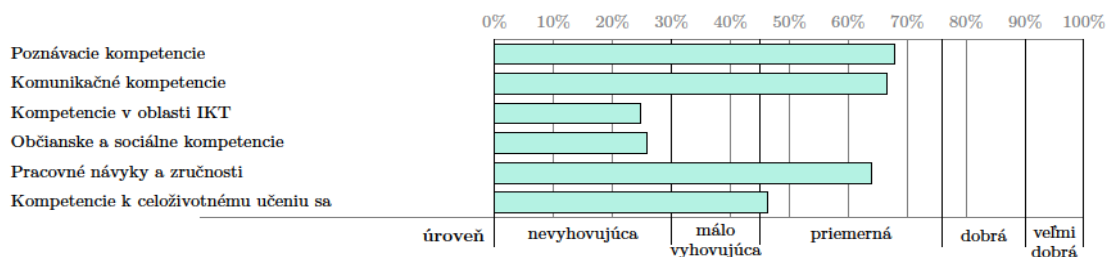
Stav a úroveň vyučovania a učenia sa kontrolovaných predmetov teoretického vzdelávania v študijných a v učebných odboroch boli na priemernej úrovni (graf č. 3 a 4).

¹¹ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

Graf č. 3 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných **predmetoch všeobecného vzdelávania**

Graf č. 4 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných **predmetoch odborného teoretického vzdelávania**

Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií žiakov v kontrolovaných predmetoch praktickej prípravy

Sprístupňovanie obsahu učebnej témy sa uskutočnilo v **súlade s učebnými osnovami** (UO) na 93 % vyučovacích hodín. Nedostatky sa vyskytli v sledovanom subjekte ¹², v ktorom na hodinách praktickej prípravy zadané pracovné úlohy nekorešponovali s príslušnými UO. Pri kontrole praktického vzdelávania u zamestnávateľov v ďalšej škole ¹³ sa zistilo, že témy zapisované v denníku evidencie odborného výcviku podľa rozpracovaných učebných osnov nekorešponovali s reálnymi činnosťami všetkých žiakov (*niektorí žiaci realizovali praktické činnosti v 2. polroku školského roka, pričom boli evidované v 1. polroku; škola nepredložila preradovacie plány a striedanie žiakov potvrdili inštruktori len sporadicky; niektorí žiaci vykonávali činnosti, ktoré neboli zosúladené s rozpracovanými UO*). Z uvedených dôvodov plnenie UO v tejto škole nebolo jednoznačne preukázateľné. Z vykonaných hospitácií, z rozhovorov so žiakmi a učiteľmi v 1 SOŠ ¹⁴ vyplynulo, že vyučovací proces v predmetoch praktickej prípravy sa nerealizoval v súlade s osnovami (*žiaci vykonávali činnosti, ktoré nevychádzali z obsahových a výkonových štandardov* ¹⁵). Toto zistenie sa potvrdilo aj rozhovormi so zamestnávateľmi, z ktorých niekoľkí učebné osnovy vôbec nepoznali.

Časové zosúladenie obsahu praktického a teoretického vyučovania na 87 % vyučovacích hodín sa prejavilo pri sprístupňovaní nového učiva evokovaním žiakov k vybaveniu si teoretických poznatkov z odborných predmetov a k ich uplatneniu pri plnení zadaných úloh. Na ostatných vyučovacích hodinách nebol naplnený základný cieľ praktického vzdelávania doplniť vedomosti žiaka nadobudnuté v teoretickom vzdelávaní o praktické zručnosti, čo potvrdzovalo nízku koncepcnosť a dôslednosť pri tvorbe učebných plánov

¹² Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

¹³ Stredná odborná škola, I. Krasku 491, Púchov

¹⁴ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

¹⁵ upratovanie auly, prenášanie skriniek

a osnov. Pre niektoré tematické celky praktickej prípravy nemali žiaci zabezpečenú prípravu v predmetoch teoretického odborného vzdelávania ¹⁶.

Rozvíjanie **poznávacích** kompetencií a zručností žiakov malo na sledovaných hodinách rôznu úroveň. Väčšina vyučujúcich sprístupňovala učivo *zrozumiteľným* spôsobom, s dôrazom na vytváranie predstáv a *praktických* činností (88 %), málo však zadávali úlohy diferencované s ohľadom na rozdielne vzdelávacie schopnosti a zručnosti žiakov. Zadávanie úloh zameraných na rozvoj *zapamätania* a porozumenia sa uskutočnilo na troch štvrtinách vyučovacích hodín a na rovnakom počte sledovaných hodín podporovali vyučujúci *praktickú aplikáciu* vedomostí alebo praktické zručnosti k danej téme. Vlastnú *tvorivosť* a nápaditosť žiakov podporoval výber praktických činností na 61 % hodín aj z dôvodu, že bol prispôbený výrobnému programu firiem, u ktorých žiaci vykonávali praktickú prípravu so zameraním na samostatnú prácu. Na niektorých hodinách praktickej prípravy malo sprístupňovanie učiva teoretický charakter, čo súčasne s diktovaním poznámok nevytváralo predpoklady na osvojenie požadovaných zručností žiakov.

Vyučujúci rozvíjali u žiakov **pracovné návyky a zručnosti** (85 %), viedli ich k dodržiavaniu pracovných a technologických postupov pri práci, k dôslednosti, zodpovednosti a sebadôvere pri vypracovaní zadaných úloh, dbali na ich psychohygienické požiadavky. Dobrá názornosť vyučovania, jasne a zrozumiteľne sprístupnené učivo udržiavali pozornosť žiakov a mali pozitívny dopad na efektivitu učenia sa žiakov, čo ale nebolo samozrejmosťou na všetkých sledovaných hodinách. Na niektorých hospitovaných hodinách neboli žiaci vedení k rozvíjaniu týchto návykov a zručností pre nestanovenie časového limitu na dokončenie úloh (22 %). Organizácia pracovného dňa tiež nebola vždy premyslená a systematická z dôvodu neprimeraného časového rozvrhnutia praktickej činnosti k výberu témy. Nedostatkom bola aj nedôsledná argumentácia chybného pracovného postupu, čo malo negatívny vplyv na kvalitu riešenia zadaných úloh. Nevytvorenie optimálnych podmienok na rozvíjanie pracovných návykov a zručností bolo spôsobené viacerými faktormi. V sledovanej škole ¹⁷ bolo podmienené vykonávaním odborného výcviku v dielni, ktorá nedisponovala potrebným materiálno-technickým vybavením, pracovné kompetencie v tomto kontrolovanom subjekte prejavilo iba zopár jednotlivcov, väčšinu práce vykonal majster odbornej výchovy (MOV) sám. Ani v ďalšom subjekte ¹⁸ žiaci nemali vytvorené podmienky z dôvodu zastaraného a takmer nefunkčného zariadenia a nízkej teploty ovzdušia na pracovisku. Vyskytla sa aj obsahová a organizačná nepripravenosť MOV ¹⁹, ktorý nezaistil optimálne pracovné podmienky pre všetkých žiakov z hľadiska prípravy učebných pomôcok. Žiaci pracovali s nefunkčnými pomôckami, v súvislosti s čím ich činnosti neboli cieľavedomé a len minimálne podporovali rozvoj a upevňovanie odborných zručností a návykov.

Vyučujúci podnecovali žiakov k ucelenému aktívnemu vyjadrovaniu sa na dvoch tretinách vyučovacích hodín, kládli im stimulujúce otázky, žiaci však nevyužívali možnosť aktívnej komunikácie. Ich odpovede boli strohé, jednoslovné, aj s chybami v odbornej terminológii, čo obmedzovalo rozvoj ich **komunikačných** kompetencií. Rečový prejav niektorých žiakov najmä v učebných odboroch bol stručný, nerozvinutý, často jednoslovný, niekedy používali nárečie. V kontrolovanej škole ²⁰ neboli tieto kompetencie na sledovaných hodinách praktického vzdelávania rozvíjané vôbec, otázky kladené vyučujúcim mali len

¹⁶ V Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava mohla táto skutočnosť súvisieť aj s nezodpovedajúcou aprobáciou učiteľa praktickej prípravy, ktorý pri výbere tém nevychádzal z učebných osnov.

¹⁷ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

¹⁸ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

¹⁸ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

¹⁹ Stredná priemyselná škola, Bzinská 11, Nové Mesto nad Váhom

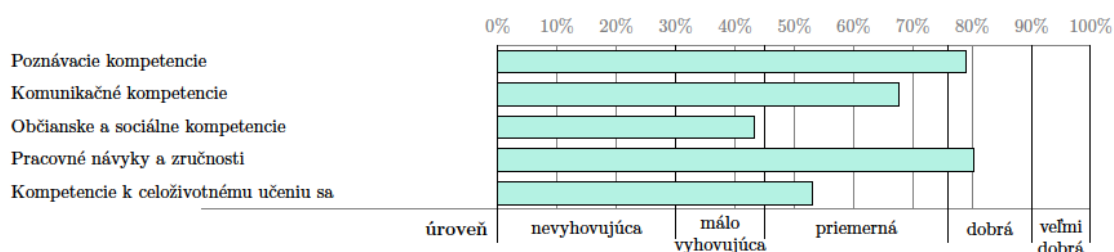
²⁰ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

informatívny charakter, žiaci odpovedali jednoslovne alebo neodpovedali vôbec. Učitelia nerozvíjali na polovici hospitovaných hodín kompetencie žiakov k **celoživotnému učeniu sa**, využívali síce priebežné verbálne, motivačné hodnotenia výkonov žiakov, ale len vo veľmi malej miere uplatňovali hodnotenie klasifikáciou (37 %) a málo podnecovali žiakov na hodnotenie svojich výkonov a výkonov spolužiakov.

Občianske a sociálne zručnosti sa síce rozvíjali v predmetoch praktickej prípravy vo väčšej miere ako v predmetoch teoretického vyučovania, napriek tomu sa prehĺbovali len na 43 % hospitovaných hodín. Pozitívne sa rozvíjali formou spolupráce vo dvojiciach a v skupinách pri riešení problémových, aplikačných úloh, pri ktorých žiaci komunikovali, kooperovali a vzájomne sa rešpektovali. Na ostatných hodinách žiaci pracovali na zadaniach samostatne, bez vzájomnej pomoci, čo bolo podmienené málo uplatňovanou kooperatívnou formou práce zo strany vyučujúcich i vykonávaním individuálnej a originálnej práce žiakov.

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa kontrolovaných predmetov praktickej prípravy v študijných a v učebných odboroch boli na priemernej úrovni (graf č. 5).

Graf č. 5 Vytváranie predpokladov na zabezpečenie rozvíjania sledovaných kľúčových kompetencií v kontrolovaných predmetoch **practickej prípravy**

Vyjadrenia fyzických a právnických osôb k vedomostiam a zručnostiam žiakov vykonávajúcich praktickú prípravu na ich pracoviskách

Školská inšpekcia oslovila fyzické a právnické osoby, u ktorých žiaci vykonávali praktickú prípravu (95), s cieľom ich vyjadrenia a zhodnotenia úrovne vedomostí a zručností žiakov na vykonávanie praktických činností súvisiacich s profilom absolventa jednotlivých vyučovaných odborov. Z nich 63 % poskytlo spätnú väzbu. Organizácie označili úroveň väčšiny kompetencií žiakov vyplývajúcich z príslušného ŠkVP ako dobrú alebo veľmi dobrú. Za málo vyhovujúcu označili úroveň ovládania technologických postupov pri práci a orientácii žiakov v pracovných návodoch a technickej dokumentácii, využívania moderných diagnostických prístrojov, aplikácie informačných a komunikačných technológií v príslušnom odbore. Uviedli tiež, že žiaci nie vždy pracovali samostatne a nie všetci mali vybudovaný systém zodpovednosti za kvalitu výsledkov svojich činností. Tieto vyjadrenia boli v súlade so zisteniami školských inšpektorov z vykonaných inšpekcii vo výchovno-vzdelávacom procese (*práca s textom sa vyskytla len na polovici sledovaných vyučovacích hodín; v predmetoch odborného vzdelávania žiaci neprejavili pri práci s textom dostatočné návyky na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti; nevytváranie príležitostí na rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií žiakov; učebné pomôcky boli na niektorých hodinách technologicky zastarané a nefunkčné*).

Zovšeobecnenie nedostatkov zistených v odbornom vzdelávaní v kontrolovaných skupinách študijných a učebných odborov a v predmetoch všeobecného vzdelávania, ktorých úroveň bola v sledovaných školách hodnotená ako málo vyhovujúca a nevyhovujúca

- **odborné teoretické vzdelávanie** (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I,II; veterinárne vedy; textil a odevníctvo; stavebníctvo, geodézia a kartografia) – sprístupňovanie učiva menej zrozumiteľným spôsobom s odbornými nedostatkami; nízky

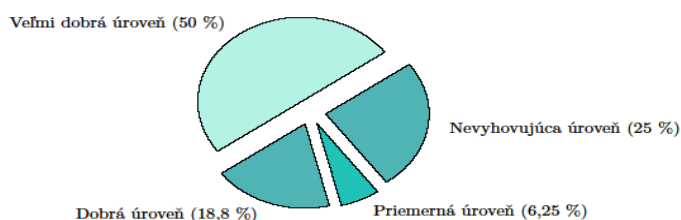
podiel úloh zadávaných na aplikáciu, dokonca aj na zapamätanie a porozumenie; monologický výklad učiva; vyjadrovanie vyučujúcich nárečím; nerealizovanie podpory vyučovania učebnými pomôckami

- **praktická príprava** (*poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I, II; veterinárne vedy; textil a odevníctvo; stavebníctvo, geodézia a kartografia*) – neakceptovanie a nezohľadňovanie rozdielnej úrovne vedomostí a zručností žiakov pri sprístupňovaní učiva; nesúlad praktického a teoretického vyučovania; vyučovacie hodiny pozostávajúce z diktovania poznámok alebo ich odpisovania z tabule; nevytvoené vhodné podmienky na výkon praktických činností; nedodržovanie bezpečnosti a ochrany zdravia; nedodržanie stanovenej dĺžky hodín priamej vyučovacej činnosti
- **všeobecné vzdelávanie** (*slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, matematika, informatika*) – nevhodné nastavenie pravidiel správania sa žiakov a z toho vyplývajúce neakceptovanie pokynov vyučujúcich zo strany žiakov a tým aj nevytvorenie pozitívnej atmosféry na vyučovaní; prevládajúce slovné monologické metódy práce s množstvom faktografických údajov, ktoré nemotivovali žiakov k učeniu; sprístupňovanie poznatkov málo premyslene a nesystematicky, bez aktivizácie už osvojených zručností; zadávanie úloh prevažne na zapamätanie a opakovanie už prebratého učiva; nedostatok materiálnych prostriedkov vyučovacieho procesu alebo ich neúčelné využitie; výskyt nárečových prvkov v rečovom prejave aj u učiteľov; absencia rozvoja vyšších myšlienkových procesov u žiakov; veľká časť hodín venovaná diktovaniu poznámok aj v prípade, keď preberané učivo bolo uvedené v učebnici, čo znižovalo efektivitu vyučovania

Podmienky výchovy a vzdelávania

V zmysle stanovených cieľov zadefinovaných v školských vzdelávacích programoch (ŠkVP) vytvárali kontrolované subjekty podmienky pre napĺňanie a zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Na **veľmi dobrej úrovni** boli zaistené v **8** školách, v **3** subjektoch boli hodnotené na **dobrej úrovni**, v **1** na **priemernej** a v **4** SOŠ²¹ na **úrovni nevyhovujúcej** (graf č. 6).

Graf č. 6 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

Negatívne zistenia z jednotlivých kontrolovaných škôl v oblasti podmienky výchovy a vzdelávania

- zo sledovaných **41** rôznych odborov malo **15 (37 %)** odbornosť vyučovania odborných teoretických predmetov zaistenú na menej ako 70 %; *najnižšia odbornosť: krajčír – dámske odevy (0 %); výroba konfekcie (0 %); elektromechanik – silnoprúdová technika (12 %); v 7 (17 %) odboroch z kontrolovaných 41 bola odbornosť predmetov praktickej*

²¹ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava; Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín; Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

- prípravy zabezpečená na menej ako 70 %, pričom najnižšie zaistená bola v odbore agropodnikanie – zameranie kynológia (16 %)
- nespĺňanie odborných kvalifikačných predpokladov niektorých pedagogických zamestnancov sa prejavilo v nízkej úrovni vyučovania odborných teoretických predmetov i odborného výcviku²² (o. i. v jednej zo škôl²³ vyučovali predmety odborného teoretického vzdelávania len učitelia predmetov všeobecného vzdelávania a MOV; v ďalšej SOŠ²⁴ bol vyučovací proces vo viacerých odboroch zaistený na základe dohôd o pracovnej činnosti, ktoré však neboli uzatvorené na všetky mesiace školského roku a zároveň v tejto škole absencia zmlúv inštruktorov či absencia požadovaných náležitostí vo vyhotovených zmluvách neumožňovala zistiť zabezpečenie odbornosti vyučovania praktickej prípravy)
 - nedodržiavanie stanovených predpisov malo následne vplyv na nezaistenie bezpečného a hygienicky vyhovujúceho prostredia pre žiakov²⁵ (voľný pohyb psov v budove školy i voľný prístup k exotickým zvieratám; nevhodné uskladňovanie nebezpečných chemikálií...)
 - kontrola pracovísk fyzických a právnických osôb, na ktorých vykonávali praktické vyučovanie žiaci školy²⁶, preukázala nespĺňanie normatívom určeného materiálo-technického zabezpečenia pre viaceré vyučované odbory a z toho dôvodu žiaci nemali možnosť získať požadované vedomosti a zručnosti potrebné pre výkon povolania (predovšetkým žiaci odborov murár, stavebná výroba vykonávali na praktickom vyučovaní len pomocné práce podľa potreby; žiaci vyšších ročníkov viacerých kontrolovaných odborov často neboli preradovaní na rôzne pracoviská tak, aby zvládli práce stanovené v učebných osnovách predmetu odborný výcvik)
 - riadením školy²⁷ bol poverený konateľ spoločnosti, ktorá bola zriaďovateľom školy, nespĺňal podmienky pre výkon funkcie vedúceho pedagogického zamestnanca (v čase školskej inšpekcie od jeho poverenia uplynulo obdobie dlhšie ako 6 mesiacov) a zároveň nevykonával žiadnu priamu vyučovaciu povinnosť; rovnako v tej istej SOŠ zástupkyňa riaditeľa školy priamu vyučovaciu povinnosť nemala stanovenú v zmysle právneho predpisu (namiesto 12 hodín vyučovala len 7 hodín týždenne a tiež nespĺňala kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie)
- ✓ **základné priestorové zabezpečenie pre odborné vzdelávanie** stanovené príslušnými normatívmi nebolo dodržané v 3 SOŠ – v 5 študijných odboroch a v 8 učebných odboroch (24,1 % z kontrolovaných odborov)
 - ✓ nedostatky v dodržiavaní príslušných normatífov **základného vybavenia priestorov pre teoretické odborné vzdelávanie a pre praktickú prípravu** s negatívnym dopadom na plnenie požiadaviek na profil absolventa boli zistené v 4 SOŠ – v 7 študijných odboroch a v 9 učebných odboroch (29,6 % z kontrolovaných odborov)
 - ✓ nedostatky v **materiálnom, technickom i prístrojovom vybavení** zistené v 1 SOŠ – vo vyučovanom odbore **bez schváleného normatívu** (14,3 % z kontrolovaných odborov) neumožňovali žiakom v priebehu štúdia dosiahnuť kompetencie vymedzené

²² Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom; Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava; Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

²³ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

²⁴ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín

²⁵ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

²⁶ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1202/14, Dolný Kubín

²⁷ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1202/14, Dolný Kubín

obsahovým a výkonovým štandardom deklarovaným v príslušnom štátnom vzdelávacom programe

S výnimkou 3 súkromných subjektov sídlili SOŠ vo vlastných zrekonštruovaných alebo čiastočne zrekonštruovaných budovách, vo viacerých (44 %) boli vykonané i bezbariérové úpravy. Vzhľadom na počet žiakov disponovali pre **všeobecné vzdelávanie** dostatkom základných učebných priestorov a vyučovací proces realizovali v klasických triedach alebo aj v odborných učebniach (*špecializovaných pre edukáciu niektorých predmetov*) prevažne vybavených príslušnými učebnými pomôckami, zväčša tiež audiovizuálnou a didaktickou technikou, informačno-komunikačnými prostriedkami. V učebniach bola možnosť pripojenia na internet, pedagógovia mohli pracovať s počítačmi, notebookmi a dataprojektormi, ale vyskytli sa i počítače zastarané, ktoré sa počas hospitovaných hodín nedali používať. Technicky nefunkčné, opotrebované boli i mnohé učebné pomôcky, vrátane vybavenia niektorých laboratórií. Absenciu telocvične riešili školy prenájmom alebo využitím náhradných priestorov, ojedinele sa v ich vlastníctve nachádzali multifunkčné športové ihriská, vonkajší bazén či strelnica pre vzduchové zbrane. Stravovanie žiakom nezabezpečil 1 subjekt. Priestory boli vo vyučovacom čase využívané podľa vypracovaných rozvrhov hodín, častejšie chýbali prevádzkové poriadky odborných učební či telocviční, čo v konečnom dôsledku vytváralo pochybnosti o dostatočnom zaistení bezpečnosti žiakov. V čase mimo vyučovania slúžili (75 %) interiéry i exteriéry subjektov žiakom, učiteľom, ale organizovali sa v nich i podujatia rôzneho charakteru pre verejnosť. Zvyčajne štandardné prostredie mohli pre svoju prácu využívať aj nepedagogickí zamestnanci, tiež manažment SOŠ. **Interiéry, exteriéry, priestory pre zabezpečenie prevádzky a vyučovacie interiéry pre všeobecné vzdelávanie** prevažne (88 %) v sledovaných SOŠ vytvárali vhodné podmienky pre realizáciu vyučovacieho procesu a plnenie stanovených aktuálnych cieľov ŠkVP.

Odborné teoretické vzdelávanie kontrolované celkom v 54 vyučovaných odboroch so schváleným normatívom a v 7 odboroch bez schváleného normatívu sa uskutočňovalo obvykle vo vhodne zabezpečených **priestorových podmienkach** – v odborných učebniach využívaných často pre edukáciu rôznych odborov a rôznych predmetov, v laboratóriách, tiež v klasických triedach. **Praktická príprava** sa vykonávala predovšetkým v školských dielňach i v prenajatých dielňach, v odborných učebniach a hlavne vo vyšších ročníkoch štúdiá ju žiaci vykonávali na základe uzavretých zmlúv na pracoviskách zamestnávateľov. Nie vždy bolo zriadené pracovné prostredie primerane podnetné a tiež vytvorené podmienky nie vždy rešpektovali bezpečnosť žiakov. **Nevyhovujúco zaistil** subjekt²⁸ **základné priestorové podmienky** pre odborné vzdelávanie viacerých vyučovaných odborov so schváleným normatívom (študijné odbory: *kozmetik; operátor drevárskej a nábytkárskej výroby; vlasová kozmetika* a učebné odbory: *kaderník; stolár; murár; hostinský, hostinská; stavebná výroba*) a tiež ďalšia SOŠ²⁹ (učebné odbory: *murár; krajčír – dámske odevy; výroba konfekcie; stavebná výroba*), čo následne malo negatívny dopad na vytváranie predpokladov na rozvíjanie kompetencií absolventov deklarovaných v príslušných štátnych vzdelávacích programoch (ŠVP). Rovnako v kontrolovanej škole³⁰ v 2 vyučovaných odboroch so schváleným normatívom neumožňovali zriadené priestory plniť požiadavky na profil absolventa (študijný odbor: *veterinárne zdravotníctvo a hygiena* a jeho zamerania *chov hospodárskych zvierat; chov cudzokrajných zvierat* a študijný odbor: *agropodnikanie* a jeho zamerania *poľnohospodársky manažment; kynológia*), pričom priestorové podmienky nespĺňali ani zamestnávatelia, s ktorými mal subjekt uzatvorené zmluvy o zabezpečení praktického vyučovania.

²⁸ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín

²⁹ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

³⁰ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

Sledované SOŠ zaistili pre realizáciu **odborného teoretického vzdelávania** a pre realizáciu **praktickej prípravy** zväčša vhodné **materiálno-technické podmienky** i napriek tomu, že nie pre všetky vyučované odbory zabezpečili v plnom rozsahu normatívmi stanovené požiadavky. Chýbajúce základné vybavenie (*často finančne nákladné*) riešili aj vykonávaním časti praktického vyučovania žiakov na zmluvných pracoviskách, pričom niektorí jednotlivci mali možnosť na týchto pracoviskách využívať aj zariadenia, ktoré v normatívoch patrili k odporúčanému vybaveniu. V 1 subjekte³¹ stav vybavenia pre vyučované študijné odbory (*agropodnikanie; veterinárne zdravotníctvo*) nie iba v priestoroch školy, ale rovnako tiež na pracoviskách zmluvných organizácií neumožňoval plniť požiadavky na profil absolventa z dôvodu, že mnohé určené položky pre odborné teoretické vzdelávanie i pre praktickú prípravu nemali žiaci pre svoje vzdelávanie vôbec k dispozícii, mnohé boli technologicky zastarané a zároveň nespĺňali bezpečnostné predpisy. Zhodne negatívne ovplyvňovala absencia viacerých stanovených prvkov pre praktickú prípravu plnenie požiadaviek na profil absolventa pre študijné odbory *mechanik mechatronik*³² a *mechanik elektrotechnik*³³ a v ďalšej SOŠ³⁴ pre viaceré vyučované odbory (študijné odbory: *kozmetik; operátor drevárskej a nábytkárskej výroby; vlasová kozmetika*; učebné odbory: *kaderník; stolár; murár; stavebná výroba; hostinský, hostinská*), pričom táto kontrolovaná škola zároveň nezabezpečením potrebného vybavenia pre výučbu odboru bez stanoveného normatívu (*podnikanie v remeslách a službách*) neumožnila realizovať odborné vzdelávanie žiakov v súlade so ŠVP. Materiálno-technické zabezpečenie v SOŠ³⁵ pre teoretické odborné vzdelávanie a praktickú prípravu (odbory: *murár; krajčír – dámske odevy; výroba konfekcie; stavebná výroba*) výrazným neakceptovaním normatívmi stanovených požiadaviek tiež neumožňovalo realizovať výchovno-vzdelávací proces v súlade s učebnými osnovami a v plnej miere plniť požiadavky na profil absolventa.

V sledovaných SOŠ vybavenosť učebnicami, učebnými textami častejšie (56 %), nevyhovovala potrebám učiteľov i žiakov a prevažne z toho dôvodu mnohé odborné učebnice sa využívali sporadicky (*nedostatok alebo neaktuálnosť pedagogovia kompenzovali najmä vlastnými učebnými textami a prezentáciami, využívaním odborných časopisov, on-line výukových programov, on-line učebníc*), učebnice cudzích jazykov si zakupovali žiaci na základe konkrétnych požiadaviek vyučujúcich (*výber učiteľov nie vždy žiaci akceptovali*), učebnice pre odborné predmety nových zavedených odborov absentovali. K málo pozitívnym zisteniam patrila skutočnosť, že niektoré z objednaných učebníc neboli distribuované vôbec, prípadne v požadovanom množstve. V niektorých prípadoch učitelia zapožičiavali učebnice žiakom len na vyučovacích hodinách.

Základné pravidlá školského vnútorného režimu s akcentom na zaistenie **bezpečnosti prostredia a ochrany zdravia**³⁶ definovali subjekty vo vydaných školských poriadkoch, ktoré zverejnili na webových sídlach a žiakom sprístupnili v učebniach, pričom sa v nich vyskytovali aj nepresné, nekorektné informácie. S cieľom predchádzať sociálno-patologickým prejavom niektorých žiakov sa v SOŠ realizovali preventívno-výchovné aktivity, ktoré zvyčajne zabezpečovali koordinátori prevencie podieľajúci sa tiež na monitorovaní a odhaľovaní nenáležitého správania sa jednotlivcov. Opodstatnenosť monitoringu³⁷ preukázali aj výsledky dotazníkov zadaných žiakom školskou inšpekciou. Činnosť **žiackych školských rád**³⁷ usmerňovali určení pedagogickí zamestnanci.

³¹ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

³² Stredná odborná škola, I. Krasku 491, Púchov

³³ Stredná priemyselná škola, Bzinská 11, Nové Mesto nad Váhom

³⁴ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín

³⁵ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

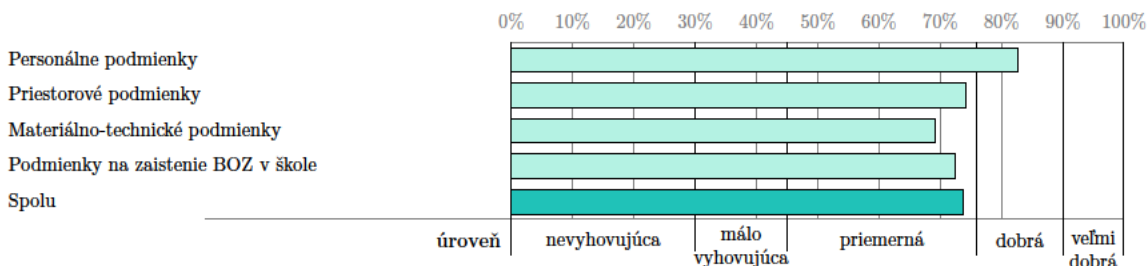
³⁶ Vid' správa – Bezpečnosť školského prostredia www.ssiba.sk

Organizácia vyučovania (1 SOŠ ju nemala zadefinovanú v žiadnom dokumente) v prevažnej miere nerešpektovala (81 %) fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov. Vyskytovalo sa nedodržanie maximálneho počtu vyučovacích hodín v jednom dni i stanovenej dĺžky prestávky, zistilo sa určenie dĺžky jednotlivých prestávok riaditeľom školy bez prerokovania v pedagogickej rade a rade školy, ale rovnako sa zistilo v rozvrhu hodín skrátenie ostatnej vyučovacej hodiny (o 5 minút). Nepremyslené nastavenie prestávok aj nastavenie zvonenia nekorešpondujúceho s časovým rozpisom vyučovacích hodín spôsobovali zmätok a neskoré príchody žiakov do tried. V dôsledku spájania rôznych tried, odborov i rôznych ročníkov na vyučovanie všeobecno-vzdelávacích aj odborných predmetov sa edukácia nerealizovala v zmysle ŠkVP, tiež neakceptovanie stanoveného počtu žiakov na 1 MOV ohrozovalo bezpečnosť a ochranu zdravia žiakov pri praktickej činnosti. Školy zväčša v súlade s právnou normou (63 %) zabezpečili **organizáciu aktivít**, ktoré boli súčasťou výchovy a vzdelávania (ojedinele dokument o organizácii exkurzií, kurzov, výletov subjekt nevypracoval), žiaci neboli vždy preukázateľne poučení o pravidlách bezpečného správania sa a ochrany zdravia.

Výchovno-vzdelávaciu činnosť zaisťovali pedagogickí zamestnanci spĺňajúci kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky (81 %). Slabou stránkou **personálnych podmienok** sa javila **nízka odbornosť** vyučovania teoretických odborných predmetov v **učebných odboroch** (61 %), pričom celkom v teoretickom odbornom vzdelávaní bola zabezpečená na 85 %, v praktickej príprave na 88 % a v predmetoch všeobecného vzdelávania bola odbornosť vyučovania 90 %-ná. Riaditelia škôl (okrem I), ale aj ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci (s výnimkou I) kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon riadiacej funkcie spĺňali. Absolvovali funkčné alebo tiež inovačné funkčné vzdelávanie, niektorí sa ho aktuálne zúčastňovali, ďalší boli preukázateľne na vzdelávanie prihlásení.

Podmienky výchovy a vzdelávania boli v školách na priemernej úrovni (graf č. 7).

Graf č. 7 Podmienky výchovy a vzdelávania

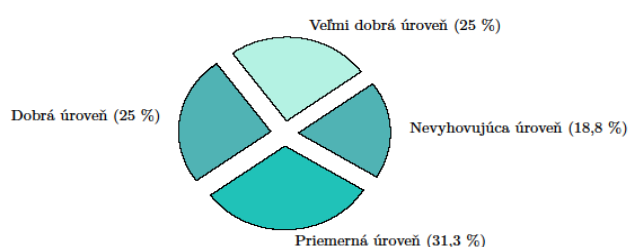
Riadenie školy

Školskí inšpektori kontrolovali vyhotovenie ŠkVP pre 41 vyučovaných študijných a učebných odborov. V 4 školách boli vypracované na **veľmi dobrej úrovni**³⁷, v 4 subjektoch na **dobrej**, v 5 na **priemernej** a v 3 školách úroveň programu bola hodnotená ako **nevyhovujúca**³⁸ (graf č. 8).

³⁷ Obchodná akadémia, Scota Viatora 4, Ružomberok; Stredná odborná škola, Bystrická 4, Žarnovica; Spojená škola, Jarmočná 1, Modrý Kameň; Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80, Banská Bystrica

³⁸ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava; Stredná odborná škola, Ul. mieru 23, Kalná nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

Graf č. 8 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia *školských vzdelávacích programov*

Negatívne zistenia z kontrolovaných školských vzdelávacích programov

- neakceptovanie rámcových učebných plánov (RUP) ŠVP v **25 %** ŠkVP
- nerozpracovanie UO najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom v **56 %** ŠkVP

Štruktúra ŠkVP prevažnej väčšiny škôl zodpovedala požiadavkám a zásadám pre ich tvorbu, v jednej pätine subjektov (26 % z celkovo kontrolovaných 61 vyučovaných odborov) však neboli vypracované v súlade s ustanoveniami školského zákona a v jednej tretine sa v oblasti ich vypracovania vyskytli viaceré nedostatky, ktoré znížili ich hodnotu, v dôsledku čoho nezodpovedali **strategickému významu dokumentu** reprezentujúceho školu. SOŠ mali vyhotovené programy pre všetky aktuálne vyučované odbory, s výnimkou školy v Bratislavskom kraji³⁹, ktorá ich nevypracovala pre každý vyučovaný odbor zvlášť.

Realizácia výchovy a vzdelávania podľa príslušných ŠVP prostredníctvom ŠkVP sa uskutočnila len v **38 %** kontrolovaných SOŠ (26 % kontrolovaných odborov), predovšetkým z dôvodov neakceptovania RUP stanovených v ŠVP, absencie UO, ich nevypracovania v rozsahu vzdelávacích štandardov alebo nedodržania ich obsahu a rozsahu vo vyučovacom procese a nie vždy premysleného využitia disponibilných hodín.

Vo všetkých kontrolovaných školách boli **ciele** a poslanie výchovy a vzdelávania vymedzené a väčšinou zamerané na získanie odbornej kvalifikácie v nadväznosti na ich uplatnenie na pracovnom trhu alebo na ich ďalšie štúdium. Vypracované programy prevažne vychádzali zo SWOT analýz, pričom v niektorých prípadoch zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť školy nevychádzalo z reálnej skutočnosti a tým aj stanovenie cieľov v jednej štvrtine subjektov nezodpovedalo reálnym podmienkam. Bolo to najmä z dôvodu nevyhovujúceho materiálno-technického zabezpečenia škôl, nízkej odbornosti vyučovania odborných teoretických predmetov v niektorých odboroch, nespĺňania odborných kvalifikačných predpokladov niektorých pedagogických zamestnancov, čím sa nezabezpečila dostatočná kvalitatívna úroveň výchovy a vzdelávania.

V škole⁴⁰ vypracovaný ŠkVP pre 1 vyučovaný odbor obsahoval iba úvodné identifikačné údaje a ciele výchovy a vzdelávania stanovené školským zákonom. Špecifikum školy týkajúce sa poskytovania vzdelávania rómskym žiakom (100 %) v cieľoch deklarované nebolo. Ciele boli formulované prevažne všeobecne, v minimálnej miere zohľadňovali reálne materiálno-technické, priestorové a personálne podmienky školy. Nízka odbornosť vyučovania teoretických odborných predmetov a predmetov praktickej prípravy (v *SWOT analýze uvedená ako silná stránka*) nezabezpečovala napĺňanie cieľov na rozvoj odborných kompetencií žiaka smerujúcich k profesionálnej odbornosti vo zvolenom odbore štúdia. Aj

³⁹ Stredná odborná škola podnikania, Strečnianska 20, Bratislava

⁴⁰ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347 – napr. napĺňanie cieľov v oblasti IKT bolo vzhľadom na absenciu učebne IKT nereálne.

v ďalšej SOŠ⁴¹ deklarované ciele a poslanie výchovy a vzdelávania vymedzené v ŠkVP nebolo možné reálne plniť z dôvodu nepriaznivých materiálo-technických podmienok školy. Negatívom tiež bolo, že niektoré časti ŠkVP tejto školy obsahovali údaje, ktoré boli prevzaté z neaktuálnych ŠVP, v dôsledku čoho sa do charakteristík absolventov dostali aj ciele zamerané na získanie zručností, ktoré žiaci nemohli nadobudnúť⁴².

V inej škole⁴³ boli ciele formulované menej konkrétne smerom na problémy školy, ktoré sa týkali mimoriadne nepriaznivej dochádzky žiakov, nevyhovujúcich vyučovacích výsledkov väčšiny žiakov i vysokého podielu neprospeievajúcich jedincov. Realnosť plnenia odborných kompetencií ovplyvňovala nízka odbornosť vyučovania odborných predmetov (v *SWOT analýze uvedená ako silná stránka*). Zistené boli tiež neaktuálne informácie a duplicita niektorých častí ŠkVP, údaje nezodpovedajúce skutočnosti a nesúlad UP s RUP.

V ďalšom subjekte⁴⁴ deklarované vlastné ciele a poslanie výchovy a vzdelávania nevedli k rozvíjaniu kľúčových a odborných kompetencií s ohľadom na profil absolventov daných odborov, na posilňovanie komunikácie v cudzom jazyku a nesmerovali k príprave absolventa na ďalšie vzdelávanie a uplatnenie sa na trhu práce (*stanovené ciele v ŠkVP zamerané na posilňovanie komunikácie v cudzom jazyku a k príprave absolventa na ďalšie vzdelávanie škola nerealizovala; vo vlastnom zameraní bola deklarovaná snaha o zvyšovanie kvalitatívnej úrovne vzdelávania na základe vykonanej SWOT analýzy, ktorej obsah popisujúci najmä silné stránky školy a príležitosti nekorešpondoval so zisteným stavom v škole*). V 4 kontrolovaných školách⁴⁵ sa zistili nedostatky v implementovaní relevantných zmien uvedených v **dodatkoch k ŠVP** a v nevypracovaní vlastných poznámok určujúcich aplikáciu učebných plánov v procese edukácie.

Profily absolventov boli vypracované diferencovane pre každý študijný a učebný odbor v súlade s kľúčovými kompetenciami uvedenými v príslušných ŠVP, s výnimkou SOŠ⁴⁶, ktorá v 2 ŠkVP (*mechanik elektrotechnik, elektrotechnika*) jednoznačne nestanovila, v akej oblasti chce žiakov pripravovať na povolanie a nevypracovala odborné kompetencie absolventa v súlade so ŠVP a s výnimkou ďalšieho subjektu⁴⁷, v ktorom zadefinovaný profil absolventa deklaroval kompetencie súvisiace s iným vyučovaným učebným odborom. Ich neplnenie v niektorých školách bolo spôsobené nezohľadnením reálnych podmienok fungovania škôl (*materiálo-technickým vybavením škôl; odbornosťou vyučovania odborných predmetov a pod.*), nevhodným stanovením vlastných cieľov, ktoré nevedli k rozvíjaniu kľúčových a odborných kompetencií s ohľadom na profil absolventov, nerešpektovaním princípov a cieľov vzdelávania stanovených v ŠVP (*často aj deklarovaných v ŠkVP*).

Spôsob **ukončovania** štúdia a splnenie podmienok nevyhnutných na jeho ukončenie, informácie o získaní dokladov po jeho úspešnom ukončení boli zadefinované a rozpracované vzhľadom na charakter štúdia a stupeň vzdelania v troch štvrtinách sledovaných škôl. V niektorých školách boli všeobecné informácie prevzaté zo ŠVP a boli menej rozpracované na podmienky jednotlivých odborov.

Vyhotovenie **učebných plánov**, pomocou ktorých sa uskutočňovala výchova a vzdelávanie v súlade so stanovenými princípmi a cieľmi, bolo v kontrolovaných školách na priemernej úrovni. Tri štvrtiny škôl akceptovali RUP v rešpektovaní stanoveného počtu hodín a zaradení vyučovacích predmetov do vzdelávacích oblastí. Zistila sa však

⁴¹ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava

⁴² Napr. absolvent má aktívne komunikovať v najmenej dvoch cudzích jazykoch aj napriek tomu, že v zmysle UP sa vyučoval iba jeden cudzí jazyk.

⁴³ Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom

⁴⁴ Súkromná stredná odborná škola, SNP, 1 202/14, Dolný Kubín

⁴⁵ Stredná odborná škola, Generála Viesta 6, Revúca; Stredná odborná škola, Bystrická 4, Žarnovica; Stredná odborná škola, Pod Bánošom 80, Banská Bystrica; Obchodná akadémia, Lúčna 4, Lučenec

⁴⁶ Stredná priemyselná škola, Bzinská 11, Nové Mesto nad Váhom

⁴⁷ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

nejednoznačnosť a neprehľadnosť zaradenia predmetov do vzdelávacích oblastí vo viacerých školách – predmety boli zaradené do skupín označených ako všeobecno-vzdelávacie, odborné a voliteľné namiesto členenia odborného vzdelávania na teoretické vzdelávanie a praktickú prípravu. Nešpecifikovanie pomeru hodín praktického a teoretického vyučovania vytváralo predpoklad na nedodržanie minimálnej hodinovej dotácie vyučovacích hodín praktickej prípravy danej v ŠVP. Výchova a vzdelávanie podľa príslušných UP neboli zabezpečené v sledovanej škole⁴⁸, ktorá v rozpore s nimi zaviedla pre žiakov 3. a 4. ročníka priebežnú prax, ktorú vykonávali žiaci individuálne na recepcii školy v čase, kedy sa mali zúčastňovať teoretického vyučovania. V tejto škole boli do predmetov praktickej prípravy zaradené aj také, ktoré sa svojím obsahom zameriavali prevažne na osvojenie teoretických poznatkov a neumožňovali rozvoj praktických zručností žiakov. Nedodržaný minimálny počet vyučovacích hodín v UP vo vzdelávacej oblasti *matematika a práca s informáciami* a chýbajúca vzdelávacia oblasť *človek a spoločnosť* sa preukázala v I kontrolovanej škole⁴⁹. V UP tejto školy boli zistené aj ďalšie nedostatky, a to absencia predmetov úvod do sveta práce a dejepis, ktoré sa podľa rozvrhu a triednych kníh vyučovali. Z analýzy UP a UO jednotlivých predmetov v SOŠ⁵⁰ vyplynulo, že schválenie nových UP spôsobilo nedodržanie časovej dotácie vymedzenej pôvodným plánom (*všetci žiaci neabsolvovali počet hodín stanovený v UP, druhý cudzí jazyk uvedený v UP sa nevyučoval*). V tejto škole sa zistilo aj nezabezpečenie plnenia vzdelávacieho štandardu teoretického odborného vzdelávania⁵¹. Negatívom bola tiež skutočnosť, že praktická príprava žiakov sa nerealizovala v rozsahu vymedzenom príslušným RUP (*nízky počet hodín absolvovanej praktickej prípravy*). Z rozhovorov so žiakmi a učiteľmi odbornej praxe tiež vyplynulo, že žiaci všetkých študijných odborov v každom ročníku absolvovali v čase teoretického vyučovania odbornú individuálnu prax, ktorá nebola súčasťou jednotlivých UP. V odbornom vzdelávaní⁵² boli do praktickej prípravy zaradené predmety s nižšou dotáciou, ako stanovoval RUP. Nerešpektovanie poznámok RUP sa zistilo aj v iných SOŠ⁵³, kde sa podľa UP nevyučoval predmet matematika v končiacom ročníku a tiež v ďalšej škole⁵⁴, kde neboli rešpektované poznámky týkajúce sa počtu žiakov v skupinách a zároveň sa vyskytovalo nesprávne zaradenie predmetu do vzdelávacej oblasti. V externej forme štúdia v kontrolovanej škole⁵⁵ nebol akceptovaný stanovený maximálny počet konzultačných hodín, navýšenie počtu hodín naznačovalo záujem školy dopĺňať úväzky učiteľov. V tejto forme štúdia tiež absentovala vzdelávacia oblasť *človek a príroda* a praktická príprava nebola zaradená v UP.

V niektorých SOŠ absentovali vlastné poznámky bližšie určujúce aplikovanie UP v procese edukácie (*algoritmus výberu voliteľných predmetov, delenie tried na skupiny, organizácia praktickej prípravy a pod.*).

Disponibilné hodiny boli prostriedkom modifikácie UP, niektoré školy posilnili predmety teoretického vzdelávania aj praktickej prípravy, iné využili tieto hodiny takmer výlučne na posilnenie všeobecného a teoretického odborného vzdelávania, čo najmä v učebných odboroch nekorešpondovalo so zámermi o podpore odborného vzdelávania a prípravy na budúce povolanie deklarovanými v ŠkVP. V I SOŠ⁵⁶ posilnenie predmetov ako chémia, fyzika, telesná výchova, ktoré boli vyučované neodborne, riešilo viac napĺňanie

⁴⁸ Obchodná akadémia, Jarmočná 132, Stará Ľubovňa

⁴⁹ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

⁵⁰ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava

⁵¹ Vyučovanie predmetu laboratórna technika namiesto laboratórna kontrola.

⁵² Stredná pedagogická škola, Bottova 15A, Levoča

⁵³ Stredná odborná škola podnikania, Strečnianska 20, Bratislava; Súkromná stredná odborná škola, SNP 1202/14, Dolný Kubín; Súkromná obchodná akadémia, Jarná 13, Žilina

⁵⁴ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

⁵⁵ Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom

⁵⁶ Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom

úväzkov učiteľov ako ich využitie na modifikáciu UP smerom k profilu absolventa. Posilnenie všeobecného a teoretického odborného vzdelávania väčším počtom vyučovacích hodín ako bolo stanovené v RUP sa preukázalo v škole⁵⁷, kde to zároveň malo negatívny dopad na celkovú úroveň zabezpečenia odbornosti vyučovania. V tejto škole v 1 vyučovanom učebnom odbore (*krajčír – dámske odevy*) nebol rešpektovaný minimálny a maximálny týždenný počet vyučovacích hodín v ročníku.

Učebné osnovy prevažnej väčšiny predmetov boli spracované v rozsahu vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa UP škôl, obsahovali charakteristiku a ciele vyučovacieho predmetu, preberané témy, požiadavky na výstup, metódy a formy práce, učebné zdroje a v niektorých predmetoch aj informácie o hodnotení žiaka. Závažnými nedostatkami realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom vypracovaných UO bolo ich nerozpracovanie pre viacero predmetov alebo pre celý ročník⁵⁸ v 30 % kontrolovaných škôl. Menej ako polovica škôl ich mala rozpracované najmenej v rozsahu vzdelávacích štandardov príslušných ŠVP (*predmety všeobecného vzdelávania i odborného*), niektoré aj nad ich rámec, čo spôsobilo, že ich obsah bol vo vzťahu k žiakom neprimerane náročný⁵⁹. V SOŠ⁶⁰ rozpracovanie vzdelávacích štandardov v UO niektorých odborných predmetov (*elektrotechnika*) nekorešpondovalo so špecifickými odbornými kompetenciami v rámci prípravy na povolanie. V inom odbore (*mechanik elektrotechnik*) bol profil absolventa orientovaný na inú oblasť ako predmety odborného teoretického vzdelávania, v praktickej príprave bolo v rozpore s profilom absolventa na základe požiadaviek zamestnávateľa posilnené získavanie zručností v nesúvisiacej oblasti. Nezosúladenie učiva teoretických predmetov s praktickou prípravou vo viacerých školách spôsobilo, že žiaci vykonávali aj také činnosti, ktorých teoretické základy nemali prebrať.

Kontrolované školy deklarovali úpravu podmienok výchovy a vzdelávania pre žiakov so **špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**, pre ktorých boli aj vypracované individuálne výchovno-vzdelávacie programy (88 % škôl). V 1 škole⁶¹ absentovalo rozpracovanie podmienok vzdelávania žiakov s telesným postihnutím, ktorých škola vzdelávala.

Informácie týkajúce sa spôsobu a organizácie určených **kurzov**, účelových cvičení, odborných účelových kurzov boli súčasťou ŠkVP v 80 % škôl. Často chýbali presnejšie informácie o ich rozsahu a zaradení do ročníkov.

V dvoch školách⁶² neprerokovali ŠkVP v pedagogickej rade, rade školy ani so stavovskou organizáciou, čo obmedzovalo aktívnu účasť týchto orgánov na ovplyvňovaní a realizácii programových cieľov školy.

⁵⁷ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

⁵⁸ Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347 – UO pre žiakov 3. ročníka 3-ročných odborov neboli vypracované.

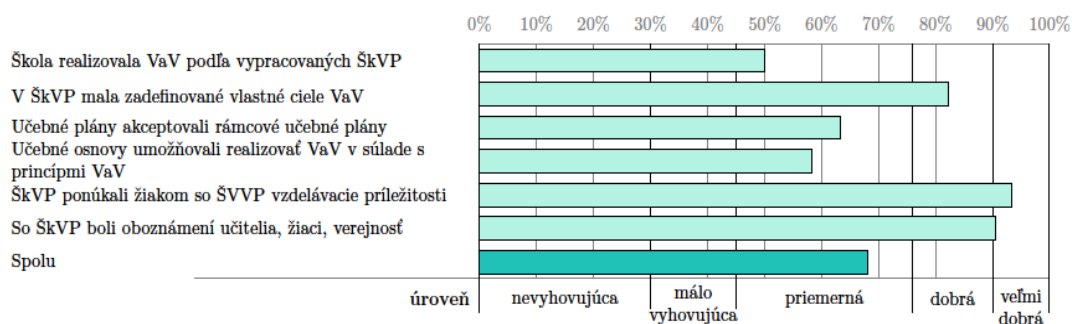
⁵⁹ Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom – predmety matematika a ekonomika

⁶⁰ Stredná priemyselná škola, Bzinská 11, Nové mesto nad Váhom

⁶¹ Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom – žiak s telesným postihnutím (imobilný) nebol v školskom roku 2016/2017 prítomný v škole, napriek tomu nebol v triednej knihe uvedený ako chýbajúci; škola nevytvorila podmienky na jeho vzdelávanie, nemala vytvorené bezbariérové prostredie.

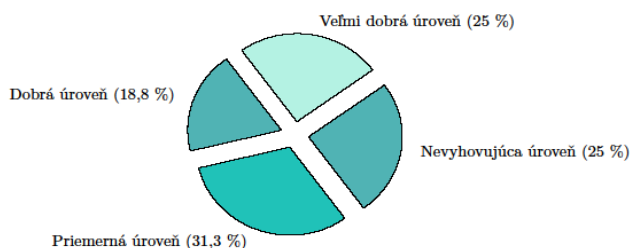
⁶² Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347; Stredná odborná škola, Ul. Mieru 23, Kalná nad Hronom

Graf č. 9 Školský vzdelávací program

V oblasti **riadenie škôl** sa okrem *ŠkVP* kontrolovali ďalšie stanovené kritériá hodnotenia – *pedagogické riadenie, vnútorný systém kontroly a hodnotenia, klíma a kultúra školy, služby školy*. V uvedenej oblasti boli **4** subjekty hodnotené na **veľmi dobrej** úrovni, **3** na **dobrej**, úroveň **priemernú** dosiahlo **5** škôl a **4** SOŠ⁶³ boli hodnotené na úrovni **nevyhovujúcej** (graf č. 10).

Graf č. 10 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia v oblasti **riadenie** (vrátane hodnotenia ŠkVP)

Negatívne zistenia z jednotlivých kontrolovaných škôl v oblasti riadenie škôl

- na niektorých pracoviskách zamestnávateľov vo vyučovaných odboroch SOŠ⁶⁴ (*stolár; murár; stavebná výroba; hostinský, hostinská; operátor drevárskej a nábytkárskej výroby*) sa nevedeli denníky odborného výcviku
- do niektorých denníkov odborného výcviku na pracoviskách zamestnávateľov boli zapisované témy, ktoré časovo nekorešpondovali s reálnymi činnosťami žiakov a z toho dôvodu plnenie učebných osnov predmetu nebolo jednoznačne preukázateľné
- prestup žiakov sledovanej školy⁶⁵ z dennej formy štúdia na externú formu štúdia bol neprehľadný – v SOŠ boli evidovaní aj žiaci (*jednotlivci s problematickým správaním a nedostatočným prospechom*) zo štúdia vylúčení (*pričom znovu boli na štúdium prijatí*) alebo žiaci s prerušeným štúdiom, čo vyvolávalo predpoklad ich evidencie len do počtu s cieľom udržať triedu a následne zachovať existenciu školy
- neregulárne a nekorektné konanie bolo zistené pri prijímaní žiakov na vzdelávanie v 3 SOŠ⁶⁶ – vážne nedostatky sa vyskytli v organizácii, priebehu i dokumentácii prijímacích skúšok a v jednej zo škôl aj pri prijímaní na externú formu štúdia

⁶³ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava; Stredná odborná škola, Ul. mieru 23, Kalná nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín; Súkromná stredná odborná škola, Malčice 347

⁶⁴ Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín

⁶⁵ Stredná odborná škola, Ul. mieru 23, Kalná nad Hronom

⁶⁶ Stredná odborná škola, Ul. mieru 23, Kalná nad Hronom; Súkromná stredná odborná škola, SNP 1 202/14, Dolný Kubín; Súkromná obchodná akadémia, Jarná 13, Žilina

- niektorí vyučujúci do triednych kníh nezapisovali reálne odučené učivo, nevidovali neprítomných žiakov ani počet ich zameškaných hodín vo vzdelávaní
- v prihláškach na štúdium evidovaných školou chýbalo vyjadrenie lekára o schopnosti uchádzača vykonávať prácu podľa štúdia, na ktoré sa hlásil; nenachádzali sa v nich doklady o absolvovaní učebného odboru uchádzača o nadstavbové štúdium
- v 2 SOŠ nebola zistená v systéme výchovného poradenstva činnosť týkajúca sa osobnostných, vzdelávacích, sociálnych problémov a potrieb žiakov či potrieb súvisiacich s kariérnym poradenstvom; v 1 subjekte nebolo výchovné poradenstvo zabezpečené žiadnym spôsobom; v ďalšom kontrolovanom bol záujem o poradenské služby minimálny zo strany všetkých zainteresovaných (*výchovné aspekty vzdelávania v škole boli systematicky ignorované, vzniknuté problémy sa neriešili a ich výskyt sa popieral*)
- nepreukázanie vykonávania akejkoľvek vnútornej školskej kontroly v 2 subjektoch a v 1 škole nerealizovanie hospitácií vedúcimi pedagogickými zamestnancami

Vnútorne predpisy, interné smernice, pokyny upravujúce postup školy pri jednotlivých činnostiach v nadväznosti na zaistenie stanovených cieľov súvisiacich s výchovno-vzdelávacím procesom, riadením či organizáciou vyhotovili SOŠ na rôznej úrovni (*niektoré boli vypracované bez špecifikácie na vlastné podmienky, čo následne oslabovalo účinnosť riadiacich aktov vedúcich pedagogických zamestnancov*), pričom nie vždy (31 %) prerokovali zásadné dokumenty v pedagogickej rade. Hlavné úlohy v príslušných oblastiach výchovy a vzdelávania boli obvykle definované konkrétne a s určenou zodpovednosťou za ich splnenie, často chýbala ich priebežná kontrola a vyhodnotenie. **Pedagogickú dokumentáciu** nevedli (44 %) subjekty v plnom rozsahu v súlade s platnými právnymi normami a na tlačivách podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva. Zistené závažné nedostatky sa týkali komisionálnych skúšok (*nedodržanie počtu členov skúšobnej komisie; nezaznamenanie zadaných úloh žiakom z jednotlivých častí; neuvedenie čiastkových známok...*), ale aj evidencie denníkov odborného výcviku, chyby boli zistené v triednych knihách, tiež v prihláškach na štúdium, ale aj v protokoloch o maturitnej skúške, v triednych knihách vedených elektronickou formou i v katalógových listoch žiakov, v ktorých neboli zápisy úplné a priebežne dopĺňané (*nezaznamenanie vydaných rozhodnutí žiakom alebo udelenia výchovných opatrení, údajov o opakovaní ročníka...*), predpísané náležitosti častejšie neobsahovali vyhotovené zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania. V **rozhodovacom procese** väčšina škôl (81 %) sa nevyskytli významné nedostatky. Negatívne skutočnosti zistené v 3 školách (19 %) súviseli s absenciou vydania rozhodnutí o povolení vykonať komisionálne skúšky, oslobodení od povinnosti dochádzať do školy, prerušení štúdia, umožnení žiakovi prestup na strednú školu. Nenáležité boli vydané rozhodnutia o konaní komisionálnych skúšok z dôvodu vysokej absencie žiaka či rozhodnutie o výchovnom opatrení (*pokarhanie triednym učiteľom*). Vo viac ako polovici kontrolovaných subjektov riaditelia neurčili jednotné kritériá na úspešné vykonanie prijímacej skúšky ako aj ostatné podmienky pre prijatie, menej často neprerokovali preukázateľne formu, rozsah a obsah **prijímacieho konania**. Zistenia školskej inšpekcie opätovne potvrdili, že riaditelia SOŠ len výnimočne pracujú s odborným potenciálom **predmetových komisií a metodických združení**, prípadne oň neprejavujú dostatočný záujem so zámerom cieľavedome ho využiť predovšetkým v prospech skvalitnenia vyučovacieho procesu. Až v polovici škôl mali predmetové komisie skôr postavenie a charakter formálno-administratívneho orgánu, čo sa prejavilo na viacerých hospitovaných hodinách. Výrazne chýbalo uplatňovanie ich koordinačnej funkcie predovšetkým v oblasti odborného vzdelávania. Absentovali aktivity, ktoré by zabezpečili účinné fungovanie medzi predmetových vzťahov, z čoho následne vyplynuli rôzne negatívne skutočnosti (*rovnaké učivo sa preberalo vo viacerých predmetoch;*

obsah učiva nevychádzal z požiadaviek na profil absolventa; obsah teoretického a praktického vyučovania nebol časovo zosúladený...). Jednotlivé predmetové komisie mali vyhotovené plány práce, pričom ich formálnu činnosť potvrdzoval i fakt, že často boli identické s plánmi z predchádzajúcich školských rokov. Formálnym sa javilo v plánoch práce aj definovanie uplatňovania inovatívnych metód a foriem edukácie, ktoré však na hospitovaných hodinách často absentovali, pričom vyučovací proces na niektorých predmetoch mal nevyhovujúcu či málo vyhovujúcu úroveň. V nízkej miere (50 %) sa metodické orgány efektívne zaoberali aktuálnymi pedagogickými a vzdelávacími problémami žiakov, najčastejšie ich riešili len v rovine konštatácií (*chýbalo predovšetkým stanovenie účinných nástrojov na eliminovanie školského neúspechu jednotlivcov*⁶⁷), prípadne i prijímali opatrenia na zlepšenie, ale bez následnej kontroly ich účinnosti. Na internom vzdelávaní sa podieľali najmä formou odovzdávania si informácií z účasti na vzdelávacích aktivitách. Negatívny dopad na kvalitu výučby mala absencia interného vzdelávania pedagogických zamestnancov, ktoré by reagovalo na analýzu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov školy a na proklamované (v plánoch práce) uplatňovanie inovatívnych metód a foriem vyučovania.

Vedúci pedagogickí zamestnanci prevažne podporovali odborný rast pedagógov a obvykle sa vzdelávanie uskutočňovalo v súlade s vypracovaným **ročným plánom kontinuálneho vzdelávania**.⁶⁸

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia žiakov, ktorý bol súčasťou školských programov, obsahoval často (56 %) len všeobecné informácie o cieľoch a kritériách, funkciu zjednocujúcich postupov, spôsobov, foriem a kritérií hodnotenia vo vzťahu ku konkrétnym predmetom alebo skupine predmetov neplnil. Nedostatkom pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov uvádzaných v učebných osnovách väčšiny predmetov bola ich všeobecnosť a identickosť, niekedy pokyny aj chýbali alebo neboli jasne určené. Len niektoré subjekty mali systém spracovaný komplexne v samostatnom dokumente aj s určením vlastných foriem, postupov, kritérií, pričom v jednej škole bol vyhotovený aj na aktuálny školský rok. V základnom dokumente (1 SOŠ) deklarovanie uplatňovania pravidelného sebahodnotenia vo vyučovacom procese, ktoré malo byť jedným z kritérií hodnotenia žiakov, školská inšpekcia v SOŠ počas hospitácií nezistila. Skôr výnimočne kontrolovali vedúci pedagogickí zamestnanci dodržiavanie stanovených pravidiel a zásad hospitačnou činnosťou. Negatívne skutočnosti týkajúce sa neprerokovania a neodsúhlasenia vnútorného systému kontroly a hodnotenia žiakov v pedagogickej rade či jeho neschválenia riaditeľom školy a týkajúce sa tiež nepreukázania oboznámenia žiakov s uvedeným systémom sa vyskytli v 5 (31 %) SOŠ. Pozitívne možno hodnotiť, že školy (94 %) bezodkladne písomne informovali zákonných zástupcov o mimoriadne zhoršenom prospechu či zhoršenom správaní žiakov, resp. o ich vysokej absencii.

Väčšina subjektov (63 %) nemala **vnútorňý systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov** vyhotovený transparentne a premyslene. Častejšie bol systém stanovený formálne a zároveň i celkové hodnotenie jednotlivých pedagógov v niektorých prípadoch nezodpovedalo úrovni ich vyučovania, ktorú v rámci hospitácií posudzovali školskí inšpektori. Nedostatky vo vypracovaných plánoch kontrolnej činnosti súviseli hlavne s určením aktuálnych cieľov kontroly bez kauzálnej analýzy a vyhodnotenia úloh kontroly za predchádzajúci školský rok a tiež bez zosúladenia a prepojenia cieľov kontroly so stratégiami vyučovania deklarovateľnými v školských programoch. Súviseli i s nešpecifikovaním oblastí edukačnej činnosti vyžadujúcich si zlepšenie (*v ktorých bola prednostne kontrola potrebná*), týkali sa tiež neprijímania opatrení (50 %) k zisteným

⁶⁷ Vid' správa – Opatrenia zamerané na podporu menej úspešných žiakov vo vzdelávaní v strednej odbornej škole www.ssiba.sk

⁶⁸ Vid' správa – Vplyv kontinuálneho vzdelávania na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu na gymnáziu a v strednej odbornej škole www.ssiba.sk

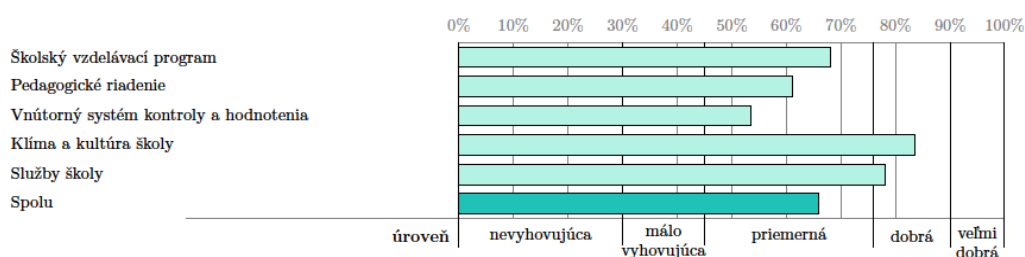
nežiadúcim faktorom vo výučbe. Nezvolenie efektívneho a účinného spôsobu a stratégie kontroly, nevykonávanie hospitačnej činnosti, prípadne jej vykonávanie v malom rozsahu, nesledovanie akceptácie uplatnených opatrení (69 %) viedlo k pretrvávaniu záporných javov s dopadom na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu. Hoci vo viacerých SOŠ bolo v plánoch kontrolnej činnosti uvedené, že výsledky kontrolnej a hospitačnej činnosti budú pravidelne na pedagogických radách a na zasadnutiach predmetových komisií vyhodnocované, v zápisniciach sa záznamy týkajúce sa uvedenej skutočnosti nenachádzali.

Sledované SOŠ zväčša (88 %) úspešne zapájali svojich žiakov do rôznych projektov, zahraničných odborných stáží, odborných súťaží, ale aj predmetových olympiád, ktoré vytvárali podmienky pre uspokojenie ich záujmov v oblasti osobného i profesijného rastu, podporovali rozvoj odborných zručností v súlade so stanovenými profilmi absolventov a v nadväznosti na uvedené skutočnosti zabezpečovali prevažne vhodnú, podnetnú **klímu a kultúru školy**. Neformálne vzdelávanie podporovali subjekty tiež organizovaním návštev odborných exkurzií, výstav, ale aj zapájaním jednotlivcov do aktivít kultúrneho, športového, spoločenského a charitatívneho charakteru. Krúžky rôzneho zamerania zaisťovali zmysluplné využívanie voľného času, pričom na ponuku záujmových útvarov žiaci reagovali obvykle pravidelnou účasťou, niektoré SOŠ sa prezentovali i vydávaním školského časopisu (25 %). Napriek tomu, že všetky deklarovali v školských programoch zámer rozvíjať spoluprácu so školami podobného zamerania doma i v zahraničí, 4 z nich (25 %) nenadviazali žiadne partnerské vzťahy. Pocit istoty, bezpečia poskytovali žiakom i zamestnancom čisté a esteticky, s ohľadom na vyučované odbory, upravené vnútorné i vonkajšie priestory (s výnimkou 2 škôl). Na základe priameho pozorovania školskí inšpektori konštatovali vo vzťahu medzi žiakmi a vyučujúcimi prirodzený rešpekt, ale na potvrdenie klímy školy zadali žiakom dotazníky⁶⁹. Dotazníky boli zadané aj pedagogickým zamestnancom, pričom z nich vyplynulo, že vo viacerých subjektoch (40 %) nebola klíma priaznivá – charakterizovala ju nedôvera vo vzájomných vzťahoch, formálne riadenie, pedagogickým zamestnancom neznáme smerovanie školy. Zistenia preukázali, že poradenské **služby školy** boli prevažne (75 %) funkčné. Výchovní poradcovia ich poskytovali žiakom, zákonným zástupcom, tiež pedagógom podľa vypracovaných plánov činnosti, ktoré každoročne vyhodnocovali. Zvyčajne monitorovali adaptačný proces v prvých ročníkoch, jednotlivcom končiacich tried ponúkali informácie o možnostiach ich ďalšieho uplatnenia v praxi, resp. ďalšieho štúdia, priebežne poskytovali vyučujúcim metodickú pomoc pri výchovných a vzdelávacích problémoch v triednych kolektívoch. Negatívne skutočnosti sa objavili v 2 SOŠ, v ktorých nebola evidovaná v systéme výchovného poradenstva žiadna činnosť týkajúca sa osobnostných, vzdelávacích, sociálnych problémov a potrieb žiakov či potrieb súvisiacich s kariérom poradenstvom. V jednej škole nebolo výchovné poradenstvo zabezpečené žiadnym spôsobom, v ďalšej bol záujem o poradenské služby minimálny zo strany všetkých zainteresovaných (*výchovné aspekty vzdelávania v škole boli systematicky ignorované, vzniknuté problémy sa neriešili a ich výskyt sa popieral*).

Riadenie školy bolo v školách na priemernej úrovni (graf č. 11).

⁶⁹ Vid' správa – Bezpečnosť školského prostredia www.ssiba.sk

Graf č. 11 Riadenie školy

Neefektívne využívanie finančných prostriedkov

- Predpoklad na neoprávnené využívanie finančných prostriedkov štátu vytvárali zistené skutočnosti v SOŠ Nitrianskeho kraja ⁷⁰ – učitelia mali vo svojom úväzku aj vyučovacie hodiny, ktoré neboli zaradené v učebnom pláne školy a niektoré ani v rozvrhu hodín.

Závery

Výkonom komplexných inšpekcií vo vybraných SOŠ sa zistilo, že jedna tretina škôl realizovala výchovu a vzdelávanie v kontrolovaných študijných a učebných odboroch podľa príslušných štátnych vzdelávacích programov prostredníctvom vypracovaných **školských vzdelávacích programov**. V ostatných školách sa v ich spracovaní a implementácii do výchovno-vzdelávacieho procesu vyskytli viaceré nedostatky. Absentovalo stanovenie reálnych cieľov a zámerov vzhľadom na obmedzené podmienky a možnosti škôl. Vypracovanie vzdelávacích programov na nevyhovujúcej úrovni bolo zapríčinené aj nerešpektovaním rámcových učebných plánov spolu s poznámkami, čo sa následne prejavilo najmä v nezaradení niektorých predmetov do vyučovacieho procesu a v nedodržaní stanoveného počtu vyučovacích hodín a spôsobilo nerozvíjanie teoretických vedomostí a praktických zručností žiakov a neumožnilo im rovnoprávny prístup k vzdelávaniu. Nedostatky sa týkali tiež nevypracovania učebných osnov pre viacero predmetov alebo ich nerozpracovania najmenej v rozsahu vzdelávacích štandardov, prípadne ich obsah nevychádzal z potrieb vyučovaného odboru. Niektoré kontrolované školy nevyužili disponibilné hodiny na rozvoj odbornej zložky v profile absolventa. Neprerokovanie ŠKVP so stavovskou organizáciou obmedzovalo aktívnu účasť uvedených subjektov na ovplyvňovaní definovania a realizácie programových cieľov školy.

Zlepšenie si v oblasti riadenie školy vyžadoval aj **vnútorný systém kontroly a hodnotenia** s ohľadom na jeho funkčnosť a zmyslupnosť predovšetkým vo vzťahu k výchovno-vzdelávaciemu procesu. Nevykonávanie hospitačnej činnosti, prípadne jej vykonávanie bez premyslene nastavených cieľov kontroly rešpektujúcich stratégie vyučovania v školských programoch, sporadické sledovanie akceptácie uplatnených opatrení, ale v konečnom dôsledku tiež absencia pravidelných analýz zistení z kontrolnej i z hospitačnej činnosti v rámci pedagogických rád i predmetových komisií poznačili negatívnym spôsobom úroveň vyučovania jednotlivých predmetov. K nedostatkom patrilo aj nastavenie kritérií, ktoré neumožňovalo hodnotiť výsledky práce pedagogických zamestnancov komplexne a objektívne. Vo vzťahu ku kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu si neplnili svoje funkcie vo väčšine SOŠ ani zriadené **predmetové komisie**. Zo strany riaditeľov škôl pretrvával nízky záujem o cieľavedomé využitie ich pedagogických i odborných skúseností, vo veľkej miere vedúci pedagogickí zamestnanci akceptovali ich formálne fungovanie. Zistenia školskej inšpekcie potvrdili, že metodické orgány často nevykonávali zodpovedne svoju koordinačnú úlohu najmä v oblasti odborného vzdelávania, formálnym sa počas hospitačnej činnosti javilo

⁷⁰ Stredná odborná škola, Ul. mieru 23, Kalná nad Hronom

i v plánoch práce komisií deklarovanie uplatňovania inovatívnych foriem a metód výučby a rovnako nevýznamným, v nadväznosti na skvalitňovanie vyučovacieho procesu, sa ukázalo tiež interné vzdelávanie pedagógov v rámci jednotlivých predmetových komisií. Efektivitu riadenia v oblasti zabezpečovania deklarovaných zámerov školy vo výchove a vzdelávaní negatívne ovplyvňovalo aj nekomplexné vypracovanie súboru interných dokumentov, ale najmä neprehľadné, neúplné, chybné vedenie *pedagogickej dokumentácie*, ktoré jednoznačne preukázalo v niektorých subjektoch závažné porušovanie právnych noriem a kontrola dokumentácie potvrdila aj neoprávnenosť konania niektorých SOŠ.

Na *klímu a kultúru* školy vplývali v mnohých subjektoch dobre fungujúce *služby školy* zabezpečené prostredníctvom výchovného poradenstva, tiež neformálne vzdelávanie žiakov so širokou ponukou mimoškolských aktivít zameraných aj na rozvíjanie ich odborných zručností, na ich profesijný rast, ale aj esteticky upravené prostredie v niektorých SOŠ.

V prevažnej väčšine škôl bolo zistené nedodržavanie základných fyziologických, psychických, hygienických potrieb žiakov, pričom nevyhovujúca *organizácia vyučovania* následne negatívne ovplyvňovala a obmedzovala vzdelávacie potreby žiakov. Subjekty zaistili pre všeobecné i odborné vzdelávanie zväčša priaznivé *priestorové podmienky* i vhodné *vybavenie* pre výučbu všeobecných i odborných teoretických predmetov, ale až v polovici z nich sa vyskytli problémy v *materiálno-technickom zabezpečení* pre praktické vyučovanie realizované v škole. Napriek tomu, že nedostatky v dodržiavaní príslušných noriem sa objavili vo viacerých kontrolovaných študijných a učebných odboroch, len v nižšom počte z nich boli také závažné, že mali negatívny dopad na plnenie požiadaviek na profil absolventa, neumožňovali žiakom v priebehu štúdia dosiahnuť kompetencie vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom deklarovaným v príslušnom štátnom vzdelávacom programe. V oblasti podmienky výchovy a vzdelávania boli na dobrej úrovni riaditeľmi škôl zabezpečené *personálne podmienky*, hoci v menšom počte subjektov sa vyskytovalo nespĺňanie odborných kvalifikačných predpokladov niektorých pedagogických zamestnancov, čo sa prejavilo v nízkej úrovni vyučovania niektorých odborných teoretických predmetov.

Vo *výchovno-vzdelávacom procese* si zlepšenie vyžadovalo výraznejšie uplatňovanie diferencovaných úloh a činností s ohľadom na rozdielne vzdelávacie schopnosti žiakov. Pedagógovia nevyužívali na sprístupňovanie učiva a rozvoj poznávacích kompetencií žiakov materiálne prostriedky v plnej miere, prípadne ich využívali neúčelne vo vzťahu k preberanej téme. Nevyužívanie inovatívnych a aktivizujúcich metód a foriem práce so žiakmi sa prejavilo vo výraznom rozvíjaní najmä nižších myšlienkových procesov žiakov pamäťovým reproduktom učiva. Minimálne zadávanie úloh na rozvoj vyšších myšlienkových procesov spôsobilo, že nebolo podporované pochopenie tém v širších vzájomných súvislostiach a žiaci riešili takéto zadané úlohy s problémami, prípadne ich nedokázali riešiť vôbec. Zlepšenie si vyžaduje aj rozvíjanie ústneho prejavu žiakov najmä učebných odborov, ktorý bol menej rozvinutý a v ktorom sa vyskytli aj nedostatky v používaní odbornej terminológie a vyjadrovanie výhradne nárečím. V predmetoch cudzích jazykov nerozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov bolo spôsobené komunikáciou učiteľov v slovenskom jazyku. Na niektorých hodinách praktickej prípravy sprístupňovanie učiva malo prevažne teoretický charakter a žiaci neboli vedení k rozvíjaniu správnych pracovných návykov a zručností. Nedostatky pri jej realizovaní sa preukázali aj v tom, že pre niektoré celky praktickej prípravy nemali žiaci zabezpečenú prípravu v predmetoch teoretického vzdelávania, prípadne ju realizovali v čase, keď sa žiaci mali zúčastňovať teoretického vyučovania i v tom, že vyučovací proces sa nerealizoval v súlade s učebnými osnovami. V niekoľkých školách tiež nebol výchovno-vzdelávací proces realizovaný v súlade s rešpektovaním pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia. Z vykonaných hospitácií vyplynulo, že niektorí žiaci sa menej ochotne zapájali do vyučovacieho procesu, neprejavili ochotu prezentovať vlastný názor a vyjadriť svoje hodnotové postoje.

Na základe zistených závažných nedostatkov podala hlavná školská inšpektorka návrh na vyradenie Súkromnej strednej odbornej školy, SNP 1 202/14, Dolný Kubín zo Siete škôl a školských zariadení SR.

Výrazne pozitívne zistenia

- formovanie pozitívnych hodnotových postojov jednotlivcov a podporovanie ich záujmov v oblasti osobného i profesijného rastu prostredníctvom školských i mimoškolských aktivít v zhode so stanovenými cieľmi výchovy a vzdelávania v školských vzdelávacích programoch
- spolupráca s právnickými a fyzickými osobami pri zabezpečovaní praktickej prípravy žiakov

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- podnecovanie žiakov k tvorivosti, schopnosti objavovať vzájomné súvislosti, hľadaniu riešenia a postupov vo vzťahu k preberanému učivu
- motivovanie žiakov k zodpovednosti za svoje vzdelanie, k uvedomeniu si potreby celoživotného učenia sa
- personalizovanie procesu výučby rešpektovaním a posilňovaním osobnosti žiaka a jeho seberealizácie v procese edukácie, uplatňovanie individuálneho prístupu
- vytváranie účinných nástrojov na podporu menej úspešných žiakov vo vzdelávaní
- vykonávanie hospitačnej činnosti na základe premyslene nastavených cieľov kontroly v nadväznosti na zadané stratégie vyučovania v školských vzdelávacích programoch a následné realizovanie analýz zistení v rámci práce predmetových komisií i na pedagogických radách
- zabezpečenie vzdelávacích potrieb žiakov rešpektovaním stanovenej organizácie vyučovania
- cieľavedomé využívanie odborných a pedagogických skúseností poradných orgánov riaditeľa školy na skvalitnenie vyučovacieho procesu a na zabezpečenie interného vzdelávania pedagogických zamestnancov na základe analýz výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Štátna školská inšpekcia v kontrolovaných školách na základe vykonaných inšpekcií a ich zistení a s ohľadom na závažnosť nedostatkov a porušení všeobecne záväzných právnych a rezortných predpisov **uplatnila odporúčania, uložila opatrenia**, alebo riaditeľom kontrolovaných subjektov **uložila prijať opatrenia** s cieľom skvalitniť úroveň pedagogického riadenia, podmienok výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacieho procesu. Zriaďovateľa súkromnej školy **upozornila** na závažné nedostatky týkajúce sa zistenej nevyhovujúcej úrovne riadenia školy, podmienok výchovy a vzdelávania i stavu a úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných odborných škôl

- uskutočňovať výchovu a vzdelávanie prostredníctvom ŠkVP vypracovaných v súlade s platnými ŠVP a v nadväznosti na reálne špecifické podmienky škôl
- orientovať výchovno-vzdelávaciu činnosť na podporovanie motivácie žiakov k učeniu sa využívaním aktivizačných vyučovacích metód
- zabezpečiť dodržiavanie stanovenej organizácie vyučovania, základných fyziologických, psychických a hygienických potrieb žiakov s ohľadom na vytvorenie

- vhodných podmienok pre ich výchovu a vzdelávanie
- určovať aktuálne zámery vnútorného systému kontroly a hodnotenia na základe analýzy úloh kontrolnej činnosti za predchádzajúci školský rok a v zhode so zadanými stratégiami vyučovania deklarovanými v ŠkVP
 - vyhodnocovať pravidelne výsledky výchovno-vzdelávacej činnosti v rámci predmetových komisií a pedagogických rád s cieľom odstraňovať zistené nedostatky vo vyučovacom procese
 - sledovať efektivitu fungovania medzi predmetových vzťahov najmä v oblasti odborného vzdelávania
 - využívať v poradných orgánoch interné vzdelávanie pedagogických zamestnancov jednoznačne reagujúce na analýzu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov, ale aj na napĺňanie cieľov stanovených v ŠkVP v oblasti edukácie
 - vyhodnocovať prínos účasti učiteľov na vzdelávacích aktivitách a identifikovať zmeny v kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré nastali po ich absolvovaní
 - pravidelne monitorovať klímu školy, vytvárať vhodné prostredie pre formovanie pozitívnych vzájomných vzťahov medzi pedagogickými zamestnancami a žiakmi, eliminovať možnosť nežiadúcich prejavov a výrokov pedagogických zamestnancov v školskom prostredí
 - poskytovať kvalifikované poradenstvo žiakom i zákonným zástupcom v oblasti profesijnej orientácie a podľa možností vytvoriť v škole i samostatnú pozíciu kariérového poradcu
 - získavať systematicky informácie od fyzických a právnických osôb o úrovni vedomostí a zručností žiakov vykonávajúcich praktickú prípravu na ich pracoviskách a na základe negatívnych zistení identifikovaných zamestnávateľmi odstraňovať nedostatky v odbornom teoretickom vzdelávaní
 - využívať preraďovacie plány na zabezpečenie praktického vyučovania žiakov tak, aby sa v praxi stretávali minimálne so základným vybavením, ktoré predpisuje normatív materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre príslušný odbor

Zriadovateľom

- podieľať sa na modernizácii materiálno-technického vybavenia odborných učební a dielní praktického vyučovania

Stavovským organizáciám a profesijným organizáciám

- zaujať kvalifikované stanovisko k obsahu ŠkVP pre odborné vzdelávanie a prípravu pri jeho prerokovaní so SOŠ

Metodicko-pedagogickému centru

- orientovať vzdelávacie aktivity pre učiteľov na uplatňovanie metód a foriem vyučovania podporujúcich rozvíjanie sociálnych interakcií žiakov
- zamerať vzdelávanie pedagogických zamestnancov na hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace proces a rozvoj školy
- kapacitne zvýšiť dostupnosť ponúkaných vzdelávaní

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

- zabezpečiť vydávanie učebníc odborných predmetov, ktorých obsah zodpovedá aktuálnym trendom vo vzdelávaní